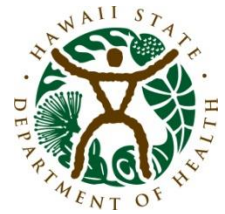

PĒHEU

E PILI ANA I KĒIA 'ANO MA'I

E ma'i lele wale ka ma'i pēheu loa'a mai kekahi mū mea ho'oma'i. 'O ka hō'ailona ma'amau o nēia 'ano ma'i nei, 'oia nō ka pehu 'ana o nā lōku'u hā'ae ma lalo mai o ka pepeiao, a 'ano manene ho'i, a me ka 'auwae pehu.

'Ano li'ili'i ka hopena o nēia ma'i nei i na kamali'i. Akā na'e ua hiki 'anei ke pilikia kekahi i kēia ma'i nei, 'oi aku me nā kākāka o'o. 'Ei'a kekahi o nā pilikia i hiki ke loa'a:

- Ma'i meningitis (palahēhē o ka uhi o ka lolo po'o a me ka iwi kuamo'o)
- Pepeiao kuli (no ka manawa, a i 'ole e kuli mau loa aku)
- Ma'i encephalitis (pehu ma ka lolo po'o)
- Ma'i orchitis (ka pehu 'ana o nā huakinikini) ma nā kāne i komo aku i ka pae e makua aku ai ko lākou wahi kapu
- Ma'i oophoritis (ka pehu 'ana o nā lōkino hua'ine) a me/a i 'ole ka ma'i mastitis (ka pehu 'ana o nā waiū) me nā wāhine i komo aku i ka pae e makua aku ai ko lākou wahi kapu

NĀ HŌ'AILONA A ME NĀ 'ŌULI HIKI

'O nā hō'ailona ma'amau o nēia 'ano ma'i nei, 'oia nō ka 'ōwelawela, ka 'eha po'o, 'eha nā mākala, māluhiluhi ke kino, 'a'ohe pōloli, a pehu ho'i a me ka menene o nā lōku'u hā'ae ma lalo o ka pepeiao a me ka 'auwae, ma ho'okahi 'ao'ao a i 'ole ma nā 'ao'ao 'elua (ma'i parotitis). 'O kekahi po'e i loa'a i kēia ma'i pēheu, he li'ili'i a i 'ole 'a'ohe hō'ailona a i 'ole he 'ōuli paha e 'ike 'ia. E ma'i ana paha kekahi me ka loa'a 'ole o nā pehu ma nā lōku'u.

Ho'omaka ho'i nā hō'ailona a me na 'ōuli ma hope o 16 a 18 lā ma hope mai o ka loa'a 'ana o ka palahēhē ma'i pēheu, akā e mau ana ho'i no 12 a 25 mau lā paha.

No ka hapa nui o ka po'e e ola loa ho'i ma hope o ka loa'a 'ana o kēia ma'i pēheu ma hope mai o kekahi mau pule.

KA LELE 'ANA O NĒIA MA'I

Lele kēia ma'i maō nā hā'ae/kuha a i 'ole maō ka hūpē mai ka waha mai, ka ihu mai, a i 'ole mai ka pu'u moni a kekahi po'e i loa'a kēia ma'i nei. Ua hiki i ke kanaka i loa'a ka palahēhē pēheu i kēia ma'i ma ka:

- Ma ke kunu 'ana, ke kiha 'ana a i 'ole ma ka wala'au wale 'ana
- Ma ke kā'alike 'ana i nā pono e like me ka lā'ou kī'aha a i 'ole me nā pono 'ai me kekahi
- Ma ka ho'opā 'ana i nā wahi me ka holoi 'ole 'ana i kō lākou lima a e ho'opā 'ia ho'i e kekahi po'e 'ē a'e

'O nā po'e i loa'a kēia 'ano ma'i nei, nui ho'i ka lele 'ana o nēia palahēhē pēheu i kekahi mau lā o ka ho'omaka 'ana o ka ma'i a me ke hiki 'ana mai o ka ma'i parotitis. Wahi a ke kākāwai a ke Aupuni o Hawai'i, hiki 'ole i nā kākāka i loa'a ka ma'i pēheu ke i ke kula, i ka hana, a i 'ole e huaka'i paha ma kekahi wahi no 9 lā ma hope o ka loa'a 'ana o nā pehu lōku'u hā'ae.

KA NĀNĀ 'ANA Ā LOA'A KE 'ANO O KA MA'I

'Ike 'ia ka ma'i pēheu maō nā 'ōuli hiki, nā hō'ailona e 'ike 'ia ai, a me nā hō'ike mai ke ke'ena ho'okolohua o nā kauka mai. Pono nā kanaka i loa'a nā 'ōuli o ka ma'i pēheu e ho'omaopopo koke aku i kō lākou kauka a i 'ole nā limahana mālama ola kino.

KA LAPA'AU 'IA 'ANA

'A'ohe mea e lapa'au aku ai i nēia 'ano ma'i nei. Ka mālama 'ana i nā kākana me ka ma'i pēheu, pono e maka'ala e inu kūpono lākou i ka wai, ho'omaha ma ka hale (hiamoe ma ka pela) a e nānā ho'i i nā ke ana wela o ka piwa i 'ole e pi'i aku.

KE KŪPALEHIA 'ANA

'O ka ma'amau, 'o nā kākana ua kūpalehia 'ia lākou mai ka loa'a mai 'ana i ka ma'i pēheu nei:

- Nā kākana i hānau 'ia mā mua o ka makahiki 1957*
- O nā kākana i nānā 'ia kō lākou koko a ua 'ike 'ia ua kūpalehia lākou mai ia ma'i lā
- Nā kākana me nā palapala i ho'opa'a 'ia kō lākou hou kui 'ia 'ana me nā kui ma'i pēheu (nānā ma lalo iho no ka "Palekana 'ana")

'Olu'olu e ho'omana'o: Ua hiki ke loa'a i nā kākana i hou kui 'ia me ka lā'au pēheu a i 'ole i kekahi paha i loa'a mua nēia 'ani ma'i lā. Akā, i kekahi manawa wale no.

No nā limahana mālama olakino i hou kui mua 'ole 'ia me nā lā'au palekana pēheu ma mua o ka makahiki 1957 nānā i ka "Nā hō'ike no nā limahana mālama olakino" ma lalo iho nei.

NĀ 'A'A E MAKA'ALA AI MA HAWAI'I NEI

- Pono e hō'ike 'ia nā hihia a pau e pili ana i ma'i pēheu a pau e loa'a ai i ke ke'ena DOH http://health.hawaii.gov/docd/files/2016/05/2015-SUMMARY_NOTIFIABLE-DISEASES-BY-COUNTY-STATE-OF-HAWAII.pdf
- Ke ke'ena CDC no nā hihia ma'i pēheu a i nā laha ka ma'i i: <http://www.cdc.gov/mumps/outbreaks.html>

KA PALEKANA 'ANA

'O ka mea nui loa no ka palekana 'ana iā'oe iho mai nēia ma'i mai, 'o ia no ka hele 'ana i ke kauka no ka hou kui 'ana i nā lā'au ma nā makahiki kūpono.

Pono ho'i ka loa'a 'ana i nā kamali'i a pau i 'elua mau hou kui MMR i mea e palekana aku ai iā lākou mai 'ekolu 'ano ma'i: ma'i 'ulali'i, ma'i pēheu, a me ka ma'i rubela. Ha'a 'ia ka mahele mua o nā lā'au i nā pepe 12-15 mahina ka nui a ka mahele 'elua o nā lā'au me ke kui 'elua, aia no i na kamali'i 4-6 makahiki.

Pono nā kanaka a pau i hānau 'ia ma mua o ka makahiki 1957 e loa'a i nā palapala hou kui, a i 'ole inā ua loa'a mua kekahi nānā kauka i nānā 'ia ke koko e hō'ike ana ua kūpalehia lākou ma ka ma'i pēheu. E pono paha nā kanaka e hiki wawe ke loa'a i ka ma'i pēheu e lawe i ka lā'au MMR no ka lua o ka manawa.

NĀ KUMUWAIWAI 'Ē A'E

- Heluwahi pūnaewelee puni honua CDC: <http://www.cdc.gov/mumps/index.html>
- Palapala hō'ike MMR (ma'i 'ulali'i, ma'i pēheu, a me ka ma'i rubela): <http://www.cdc.gov/vaccines/hcp/vis/vis-statements/mmr.pdf>

NĀ HŌ'IKE NO NĀ LIMAHANA MĀLAMA OLAKINO

Heluwahi pūnaewele puni honua CDC: <https://www.cdc.gov/mumps/hcp.html>

Pono nā limahana mālama olakino e ho'omaopopo koke aku i nā hihia e pili ana i nā ma'i pēheu i ho'ohuoi ia i ke Ke'ena Mālama Olakino.